

hele Beløbet, men forbeholder sig dog efter en videre Forhandling med Ministeren at bevilge de Beløb til Instrumenter og Udstattelse af Instrumenter, som ere nødvendige ved Seminarierne, og som Staten har en Pligt til at udrede. Til Leje af Sportsplads er der ved Jelling forlangt 150 Kr., men ved Ranum er der forlangt 1,275 Kr. til Indkøb af Jord til en Sportsplads, Udvalget skønner ikke bedre, end at Sporten dog maa være de unges egen Sag, vi andre maatte jo i vor Ungdom selv betale Udgifterne til Sport, det faldt os aldrig ind at gaa til Staten og bede om, at den skulde leje en Krocketplads eller en Kricketplads til os, det maatte vi selv betale. Jeg tror virkelig ogsaa, at Ungdommen sætter lige saa megen Pris paa Sport, naar den selv maa betale en lille Smule af og til til Leje af Sportsplads. Disse Bevillinger dels til Leje af en Sportsplads i Jelling og dels til ligefremt Indkøb af en Sportsplads i Ranum, skønner Udvalget altsaa ikke, at der er nogen Grund til at give. De næste to Vædringsforslag omhandle egentlig en Forhøjelse af det Beløb, der er stillet til Ministeriets Disposition. Der har i de senere Aar været bevilget et Beløb af 566 Kr. 61 Ore dertil — det er for Kisten, som jeg skal bemærke, en af de Posten, hvorom der har været afholdt Samraad, og hvorom jeg før talte. Af dette lille Beløb har der været afholdt Udgifter til Sanginspektørens og tillige til Gymnastik- og Tegneinspektørens Rejser. Nu foreslaar man, at disse Rejseudgifter stilles op som en særlig Post og foreslaar tillige et Beløb stillet til Ministeriets Disposition paa 1,000 Kr., hvilket man vil anvende dels til Ekstraarbejde, som er fornødent i Anledning af Udarbejdelse af Lovforslag, dels til at skaffe enkelte Skrifter af pædagogisk Betydning en videre og hurtigere Udbredelse blandt Lærerstand, end de ellers vilde faa, ved at indkøbe og udsende et Antal Eksemplarer af Bøger til Fordeling, og endelig vilde man lejlighedsvis kunne have Brug for en saadan Bevilling for at støtte Udgivelsen af mindre pædagogiske Afhandlinger. Udvalget har ikke ment, at der var Grund til en saadan Forhøjelse af dette Beløb. Er der ved enkelte Lejligheder særlig Trang enten til at støtte Lejligheder af pædagogiske Afhandlinger eller Skrifter eller Indkøb af Skrifter til Uddeling og lignende, kan Ministeriet jo henvende sig til Lovgivningsmagten om Bevilling til disse Dømed. — Forslaget under Nr. 119 giver ikke Anledning til nogen Omtale. — Vædringsforslag under Nr. 120 angaar en Bevilling til en Uddannelsesanstalt for Vinter-

og Bistolelærere i Vestjylland, og den kommer jeg til nærmere at omtale. Skoleforholdene i Vestjylland ere jo i det hele taget af en noget ekstraordinær Natur. Da vi fik indført Anordningen af 29de Juli 1814 om Skolevæsenet paa Landet, viste det sig snart, at det ikke var muligt at gennemføre denne Anordning ude i disse Egne i samme Omfang som i det øvrige Land. Disse store, meget udstrakte Hede- og Klitsogne, hvor Befolkningen boede meget spredt, havde hverken økonomisk Evne til at kunne indrette deres Skolevæsen paa denne Maade, og ikke heller vare Forholdene af den Bestaffenhed, at der kunde blive Tale om virkelig faste Skoler. Man indrettede sig da paa den Maade, at man lejede uetsaminerede Mænd til at gaa rundt og holde Skole. De gik fra Hus til Hus. Naar de havde holdt Skole i 8 Dage i et Hus, flyttede de en Fjerdingvej derfra til et andet Hus eller Gaard, og Børnene samledes og fulgte med. Det var disse Umgangsskoler, man begyndte med. Læreren havde en Trækasse, hvori han pakkede alle Remedier, baade Læsebøger, Regne- og Skrivebøger, Grifler og andre Sager, og naar saa der var gaaet 8 Dage, gik han med sin Kasse til den næste Gaard. Man kunde sige, at dette Skolevæsen maatte være meget mangelfuldt, og jeg skal indrømme, at det i mange Retninger havde sine Mangler — Lærerne vare jo ikke uddannede i den Grad, som man forlanger, at en Lærer skal være det nu om Stunder — men det havde paa den anden Side sine Fordele. Befolkningen vænnede sig til selv at kontrollere Læreren, og Kontrollen var meget stærk. En saadan Lærer sad og holdt Skole i Dagligstuen, Konen sad paa Gulvet og spandt paa sin Kof, og hun kendte ud og ind, hvad hun hørte, baade naar Læreren gennemgik Balles Lærebog og Bibelhistorie, og naar han regnede Cramers Regnebog; hun vidste det altsammen paa en Prist, hvordan det forholdt sig, og standsede sin Kof, hvis Læreren tog fejl. Mange af Sogne- nes Beboere havde selv i sin Tid været Lærere; der førtes altsaa en streng Kontrol med, at Lærerne passede deres Sager, som de burde. Det er endnu en Fornøjelse at se den Maade, hvorpaa f. Eks. gamle Cramers Regnebog blev gennemregnet Stykke for Stykke — det er en meget stor Regnebog, og der er mange her tilstedeværende Medlemmer, som have regnet den og vide, at der er mange haarde Nodder at knække i den — disse Regnestykker bleve saa zifferede ind i en meget stor Skrivebog, som hver Elev havde, og det var en Pligt for Eieven at holde sin Zifferbog i saa smuk Stand